

kéere. Večkrat je jur čul za ovoga ili onoga, da joj udvara, ali nigdar iz toga nij nastalo ništar. Na divjki nigdar nij vidil, da bi bila u koga zaljubljenaa. Vsenek jednaka i mirna vršila je svoj domaći posal po uredbi. A mogla bi si bila jur i pobobrit s odajom. Doznao je bil, da joj je jedan železničar nudil svoju ruku. To je bil Ugar i nij ga htila. Pak onda je jedan ausrijski žandar zagledival za njom. Ali ona se nij niti ogledala na njega. A to bi vindar bile odaje s stalno namešćenimi muži, kade ne bi ona tribala na polju delati i se mučiti. No, ali da te dva nij zela, tecu Jakovu nij bilo žal. Za takovom rodbinom njegovo srce nij jako hlepilo. Bog znaj, kakovi su ti ljudi, si je on vsenek mislil. Jednoč ovde, drugoč onde, vsagdir, a nigdir pravo doma, a tako da se seli simo i tamo i njegova kći, to mu ne bi bilo osebujno drago. Pak i ne bi se razumil s njimi, kad nisu Hrvati. Da, ali bilo je i domaćih junakov, kim se je Marica dopadala. Jedan i drugi izmed njih kot na priliku ov Marko, bili bi mu čisto po volji. Ča ki zna, kakov jad je u toj divičici — zamahne u misli tetac Jakov oštro po zraku i mudruje dalje: — Znamda jur koga drugoga ljubi? To ne verujem jako, ar nisam ništar vidil. No, a da nij čisto mrzle nature, i to znam, kad je moja, pak i jako rado ide tancati ter se zabavljati, no hvala Bogu uvek pošteno po divojački. Ča nek ta divičica ima? — slegne s rameni tetac Jakov, da bi vsaki, ki ga je vidil, bil mogal raspoznati, da nešto ne razumi.

Dojduć iz krčme domom, nij od toga već ništar opomenul. Žitak je tekal u Banovićevoim domu navadnim tečajem u poslu i skrbi.

*

Po trih tajednih je dostala Marica iz Beča pismo od sestrice Agnjice, u kom joj nazvišćuje, da joj je našla mesto, neka dojde po četrnajstih dnevih u Beč, ar onda čedu dojti gospoda, kod kih će služiti, najzad iz letovanja, pak more onde mesto dostat nedaleko od nje, ako hoće.

Roditelji su imali potpuno zaufanje u svoju kćer, znali su, da su ju dobro odgojili i naučili ponašati se i vsaki posal razmisiliti, pak joj onda, kad im je rekla, da će pojt po četrnajstih dnevih u Beč služiti, nisu ništar prigovarali. Znali su namre, da mladina triba viditi sviata, mora već ča iskusiti, da se bude u ovih teških časih znala dobro boriti za svoj žitak i opstanak. Akoprem je nje srce bolilo, da će im iz stana proji dite, ko su dosle uvek imali doma, ko je nje poštovalo i pošlušalo ter im toliko pomagalo u delu, ali ravno zbog toga, ča nigdar još nij bila duže vrime zvana doma, im je nalagalo još nij bila duže vrime zvana pogledati u svit.

Spravila se je ada Marica nedilju po četrnajstih dnevih ter se je po obedu odvezla u Beč. Bila je jur večkrat u Beču, još onda, kad se je isplaćalo putor i jaja nositi u Beč i je onde prodati. Ovo putovanje ada nij u sebi imalo za nju ništar no-

voga, i zato je imala lazno premissijavati od svojega nakanjenja, da skusi malo varoški žitak, da ga prisporobi s seiskim. Morebit će rezultat te prigospodbe odlučiti od cele nje budućnosti. Zato si je nakanila, da će biti pazjiva na vse, ča se uko nje goda.

Na kolodvoru u Beču dočekala ju je Agnjica. Kad su se zagledale, srdačno su se pozdravile. I jedan muški je stal uz Agnjicu. Ona ga Marici predstavila po nimšku:

„Ovo je moj zaručnjak, gospodin Müller.“

Maricu ovo poznanstvo nij začudilo, ar je Agnjica jur doma joj bila povidala, da ima u Beču jednoga stolarskoga pomoćnika, ki ju hoće zeti za ženu. Zratiželjno si je ada Marica pogledala visoko zračćenoga, nešto malo bledoga u obrazu človika, moderno opravnoga, kad je sidil suprot sestricam u električnom tramvaju. Bil je na pogled dost vrli človik i se mora valovati, da Agnjica pri svojem odibiranju nij pokazala čemernoga ukusa.

„Sada ćemo se odvest k meni, pak ćemo tvoju košaru kod mene ostaviti, a onda ćeš pojt malo s nami, da si razgledamo varoš“, reče Agnjica.

„No dobro, nimam ništar proti tomu. A kada moram stupiti u službu?“ zapita Marica.

„Zutra uko desetih ur dopodne. Donle ćeš bit kod mene, i spat ćeš s manom, nemer ćemo imat dost mesta.“

„A će tvoja gospodarica to dopustit?“

„Da, ja sam joj jur rekla, da ćeš kod mene spat. Ona nima ništar proti tomu. A sada mi povij, ča je doma novoga.“

Još Marica niti nij bila završila nje povidanje od najnovijih pripetenjev, ka su se zgodala u Vukabrodu i u okolici, jur su prispili do postaje tramvaja, kade su morali istupiti. Bilo je to u Kasernengasse, i Agnjica je velje Marici povidala, da ne ćedu biti jedna daleko od druge.

„Tako ćemo se moć večkrat viditi, pak ako te bude srce bolilo za domom, ko ćeš se lahko dojt k meni malo obatríti“, ju još podbode Agnjica.

„Kad bi me htilo srce boliti za domom, onda ne bi bila prošla. Mer znaš, da bi bila mogla ravno tako i doma ostat, kot sam bila i dosle.“

„No, — ja ne znam, i ne da se to najper povidati. Ovde simo! Hajdmo nutar!“

Dospili su do visokoga stana, u kom je na prvom spratu služila Agnjica. Divojke su išle gori ter su postavile Maričinu košaru u kut male sobice, ku je gospodarica dala Agnjici na raspolažanje.

Kad se je Marica malo očistila od praha ter si popravila vlasi, izašle su opet. Müller je dotle čekal pred vratu.

„A kamo ćemo sada? zapita Agnjica Müllera.

„Idemo se malo šetati po Mariahilferstrasse, onda pak ćemo pojt kamo na vičeru i po tom u kino“, odvrne on.

„Bud, će ti bit pravo, Marica“, reče Agnjica.
„Kamo da drugamor idemo danas, kad smo se za kamo dalje pojti jur zakasnili.“

„Meni je vse pravo. Otpelajte me, kamo ćete. Vsejedno mi je kako prebavimo današnji dan.“

Išli su po Mariahilferstrassi. Već ki mladji muški se je ogledal za ovimi trimi. Sigurno je vsakoga pazljivost na se povukla najveć Marica, ka je bila u domaćoj, navadnoj selskoj prateži, svilnim rupcem na glavi. Ali ne samo u Beču redje vidjevana pratež, nego i lipa divojka, visoka i čvrsta, a tanka, je mnogomu oko obrnula za njom. Agnjica je bila opravna po varošku, u krjači i jesenskom plašću. I u ovoj prateži, ka je bila ukusno skrojena, je načinjala vrlo dobru figuru.

Iduć po ovoj vrlo živoj, punoj ljudih ulici razgledavali su si delom izloge, ki su i po nedilje bili otprti i u kih se je svitlo nezbrojnih svić rasikovalo na tih prelipih svilnih i zlatom ter srebrom izvezenih ženskih haljah, bliskalo se po zlatnih urah i dragom kamenju u prstanih, ke imaju izloženo juveliri, po ovratniki i gjungjah, ke se daju dostat lakuceno, a svitu se kot prave. Žute i črne, zlatne i srebrne, svilne i kožne cipele su se kupale u črljenom svitlu lampušev, postavne tako, da kriču: kupi me! A po cesti idu ljudi jedan za drugim kot dužička črna kača, u koj se kot ljuske svitu bele i žute krjače ženskih.

Kad su jur dospili do kraja ove ulice prema

nutarnjem varošu, stupili su u jednu gostilnicu da vičeraju, a po tom su prošli u kino.

S prikazanim kusićem Marica nij bila čisto zadovoljna, akoprem je na pitanje Müllera, ki je kusić jako hvalil, rekla, da se je i njoj dopadal. Ljubavna drama, u koj je glavni uzrok vsega bila nepremišljenost i nenaravno, prenategnuto kazanje duševnih bolih kot posledic te nepremišljenosti Marici se nij dopadala, ar je ona čutila, da ne bi činila nikada onako, kot ona divojka, glavna peršona u prikazanoj igri. No zato je pustila Mülleru neka povida svoje oduševljenje za ta kusić. Agnjica, kot se je činilo, nij imala vlašćega presudenja od te igre, ar ona je gledala samo na lipu pratež onih peršon, ke su najper dohajale u kusiću.

Dojduć domom nastavila je Agnjica svoje spitkovanje od domaćih novin i Marica joj je morala još na široko povidati, kako ju je uprosil Marko Juranić. „Ja sam vidila, da bi se on našim doma jako dopadal i da bi rado vidili, kad bi ga zela, ali ja na to ne mislim. No sada mi ti povij, kako tebi ide. Če te Müller zet?“

„On vsenek govori tako, a ja mislim, da mu smim verovati. Poznam ga jur da i pol leta, i u ovom času je bil prema meni jako vrl. I ja ga rado vidim. Zač ću ti to tajati? Mi se kanimo još pred adventom skupa zet.“

„Tako hitro?“

„Zač da zavlačimo? Čim prije tim bolje.“

„No uvek nij tako. Ti ga, veliš, stoper pol leta dugo poznaš. A ako se u njem vkaniš?“

„Kako Bog da. Sada je jur tako, i ja velim, čim prlje tim bolje.“

„No, razumim te. Pravoda, onda je tako, kot veliš.“

Agnjica se je bila začrjlenila, samo na nje čelu neke mrlje (fleke) kot od sunca požgane kože nisu mogle počrjleniti, one su se prema rumenom licu činile bliede.

„Toga još nigdor ne zna, nek našoj majki sam pisala, da ću se u novembru odati.“

„Ja ti željim mnogo srće!“ reče Marica strdačno.

*

Drugi dan u desetih je stupila u službu s živo tucajućim srcem. To je bilo prviput, da je Marica zvana doma išla na zasluzak. Kad joj je gospodarica, jedna jur vrlo pri letih gospa rekla, kakovu plaću će dostati, njoj je bilo pravo, ar nij zavolj plaće došla u Beč. Pak kad si je razgledala lipi stan, koga će ona morat držati u uredbi i urednu, belu kuhinju, se je veselo popala za delo. Mnogo toga joj je bilo novo delo, mnogo toga dosle nij jako niti vidila, pak ne bi bila znala s tim baratati, da joj gospa to nij pokazala. Ali, misliia si je, vsaki početak je težak.

Ona je velje vidila, da je nje gospodarica dobra žena, akoprem je jako nervozna i oštro

zapovida. Već toga se mora podnest, kad je človik sluga drugoga, i prez toga naredno nijednoj službenoj ne će pojti.

Dani su hitro prohajali u poslu. Marica se je vreda naučila na vse regule, ke su vladale u tom stanu. Bil je to židovski stan. Ali s njom su zahajali lipo i gospodar i njegova žena. Dica, ka su jur bila vsa veća, rado su š njom načinjala šalu, a kad im je ona znala šalu dobro zavrnuti, si je i kod njih ishodila preštimanje.

Po četrajstih dnevih je imala Marica nedilju odpodne slobodno. Prošla je ada k sestrici Agnjici, da se skupa izajdu šetati. Ova je predložila, da čedu se odšetati u Stadtpark, da si posluhnu muziku, ka je onde guslala.

Iduć po Ringu jur blizu toga velikoga i lipoga parka, vidile su po klupah na jednu stran široke, s dvostrukom alejom zasadjene ceste mnoge divojke i junake, ki su vsi izgledali jako po domaću.

„Ča je to za ljude?“ zapita Marica vidućim zanimanjem.

„To su Hrvati, najvećim delom iz puljanskoga kotara.“

„Hodi, si je idemo pogledati.“

Proše su mimo njih. Bilo ih je vrlo šaro kolo mladih ljudih uko vsake klupe. Jedni su sidili, a drugi uza nje stali, vsi su se glasno razgovarali, mnogo glasnije nego li je to kod Bečanov navada, i gustokrat je bilo začut zvonko smijanje divo-